

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/8/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5423200068
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrej Kekely
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5423200068.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu Mgr. Andreja Kekelyho a členov JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Vladimíra Topolančíka, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: O. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. Z. XXXX/XX, XXX XX W. G., zastúpené ustanoveným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín, dieťa rodičov matka: O. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. Z. XXXX/XX, XXX XX W. G., zastúpená obchodnou spoločnosťou PUKAJ, advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Hviezdoslavovo námestie 1661, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 53 029 623 a otec: neznámy, za účasti navrhovateľky: O. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. K. XXXX/X, XXX XX W. G., o návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia na zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti, v konaní o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 8P/4/2023-16 zo dňa 23. januára 2023, takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 8P/4/2023-16 zo dňa 23. januára 2023 vo výrokoch I. a II. potvrdzuje.

II. Uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 8P/4/2023-16 zo dňa 23. januára 2023 vo výroku III. zrušuje.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením dočasne zveril maloletého O. G. do osobnej starostlivosti navrhovateľky (výrok I.). Zároveň uložil navrhovateľke povinnosť podať na Okresný súd Dolný Kubín návrh na zverenie maloletého O. G. do náhradnej osobnej starostlivosti v lehote do 30 dní

od doručenia neodkladného opatrenia (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok III.).

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že navrhovateľka (stará matka maloletého) podala dňa 17.01.2023 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáha zverenia maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti. Skutkovo podaný návrh odôvodnila tým, že matka maloletého (dcéra navrhovateľky) má a aj v minulosti mala problémy s užívaním omamných látok a navrhovateľka sa jej aj napriek uvedenému snaží pomáhať so starostlivosťou o maloletého. Dňa 15.01.2023 chcela navrhovateľka maloletého vrátiť matke, avšak po príchode do aktuálneho bydliska matky (bol vylomený zámok) túto našla pod vplyvom alkoholu a drog, agresívnu, v prítomnosti cudzích osôb. Navrhovateľka privolala policajnú hliadku, pričom dezorientovaná matka ušla a bezodkladnú starostlivosť maloletému počas jej neprítomnosti poskytuje navrhovateľka. Vzhľadom na najlepší záujem maloletého žiadala navrhovateľka jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti.

3. Súčasne súd prvej inštancie vychádzal zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 20.01.2023. V tejto správe kolízny opatrovník uviedol, že rodina maloletého je v evidencii oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín od roku 2017 a v minulosti bola pravidelne monitorovaná z dôvodu podozrenia

na zanedbávanie starostlivosti o dieťa (vyhodnotená bola najskôr nízka, následne stredná miera ohrozenia). V rodine boli prijaté opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately formou uloženia výchovného opatrenia. V roku 2019 bolo výchovné opatrenie zrušené z dôvodu odsťahovania sa matky maloletého do okresu U. O.. V roku 2022 sa matka opäť presťahovala do okresu W. G.. Dňa 28.12.2022 bola navrhovateľka nahlásiť na oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, že jej vnúčatá sú podľa jej názoru v starostlivosti ich matky ohrozené. Od uvedeného dátumu je rodina maloletého intenzívne monitorovaná. Dňa 19.01.2023 bolo v poobedňajších hodinách vykonané šetrenie na adrese matky maloletého, avšak na zvonenie pri hlavných vchodových dverách nikto nereagoval. Následne toho istého dňa bola zrealizovaná návšteva u starej matky maloletého (navrhovateľky). Táto býva v trojizbovom byte so svojím synom Z. a priateľom, ktorý je zároveň vlastníkom bytu. Byt je moderne a účelovo zariadený potrebným nábytkom. Navrhovateľka je zamestnaná ako sanitárka v Dolnooravskej nemocnici v Dolnom Kubíne, na neurologickom oddelení, pracuje na ranné zmeny. Maloletý O. je v starostlivosti svojej starej matky od soboty 14.01.2023, kedy ho stará matka zobrala na „prázdniny“, aby si jeho biologická matka oddýchla a poupratovala byt. Dňa 15.01.2023, kedy sa mal maloletý vrátiť matke, došlo k situácii, že táto nebola schopná prevziať svojho syna do osobnej starostlivosti, nakoľko podľa vyjadrenia navrhovateľky bola pod vplyvom omamných látok a bola veľmi agresívna. Maloletý O. je žiakom prvého ročníka Základnej školy M. O. v W. G.. Vo výchovno-vzdelávacom procese dosahuje veľmi dobré výsledky. Toho času nenavštevuje žiadny záujmový krúžok. Zdravotný stav maloletého O. je dobrý, jeho detskou lekárkou je MUDr. O. R., nenavštevuje žiadne odborné ambulancie. V rámci zhodnotenia situácie dieťaťa a rodiny a určenia miery ohrozenia bola u maloletého O. G. vyhodnotená stredná miera ohrozenia. S celou rodinou sa intenzívne pracuje, na 23.01.2023 bolo naplánované pracovné stretnutie - prípadová sociálna práca. Kolízny opatrovník konštatoval, že stará matka maloletého (navrhovateľka) má na základe prešetrenia rodinných a sociálnych pomerov vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloletého a odporučil, aby bol maloletý zverený starej matke a ponechal sa tým čas biologickému matke na úpravu svojich rodinných a sociálnych pomerov ako aj vyriešenie svojich zdravotných problémov. Záverom kolízny opatrovník uviedol, že maloletý O. má aj maloletých súrodencov M. a V.. Biologický otec uvedených detí podal na Okresný súd Dolný Kubín dňa 19.01.2023 návrh na vydanie neodkladného opatrenia na zverenie maloletých detí do svojej osobnej starostlivosti z takého istého dôvodu ako navrhovateľka - neschopnosť biologickému matky postarať sa o svoje maloleté deti.

4. Citujúc ust. § 2 ods. 1, § 367 ods. 1, 3 a 4 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v účinnom znení (ďalej „CMP“), ust. § 325 ods. 1, § 329 ods. 1 a 2, § 330, § 331 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v účinnom znení (ďalej „CSP“) súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti podaného návrhu starej matky maloletého na nariadenie neodkladného opatrenia.

5. Súd prvej inštancie mal zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 20.01.2023 v konaní osvedčené, že u matky boli zistené už v roku 2017 nedostatky v starostlivosti o dieťa, pre ktoré bola rodina riešená orgánom sociálno-právnej ochrany detí a mládeže a matke bolo uložené výchovné opatrenie. Matka vedie dlhodobo neusporiadaný život (problémy s alkoholom a inými návykovými látkami), pričom jej správanie ohrozuje priaznivý vývin maloletého O.. Maloletý sa u starej matky (navrhovateľky) nachádza už od 15.01.2023, kedy mal byť podľa dohody odovzdaný matke, no táto nebola v stave zabezpečovať o neho riadnu starostlivosť. Medzi maloletým a navrhovateľkou je vytvorený blízky vzťah, navrhovateľka má vytvorené vhodné podmienky pre výkon starostlivosti o maloletého a má záujem sa o neho postarať, kým nedôjde k zlepšeniu pomerov u matky maloletého. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie návrhu starej matky vyhovel a neodkladným opatrením dočasne zveril maloletého O. do jej osobnej starostlivosti.

6. Súčasne uložil súd prvej inštancie navrhovateľke povinnosť podať v lehote 30 dní od doručenia uznesenia o neodkladnom opatrení návrh vo veci samej - o zverenie maloletého O. do náhradnej osobnej starostlivosti, v ktorom konaní bude vykonané širšie dokazovanie všetkých relevantných skutočností majúcich vplyv na rozhodnutie súdu o výkone práv a povinností k maloletému.

7. Z dôvodu, že sa maloletý v čase rozhodovania reálne nachádzal v starostlivosti navrhovateľky, súd prvej inštancie neuložil matke povinnosť odovzdať maloletého do starostlivosti navrhovateľky, ale rozhodol o dočasnom zverení maloletého do osobnej starostlivosti navrhovateľky, teda zosúladiť právny a reálny stav aktuálne vykonávanej starostlivosti o maloletého.

8. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa §52 CMP v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

9. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka, ktorá sa domáhala jeho zrušenia, prípadne jeho zmeny, tak, že odvolací súd návrh navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

10. Matka sa nestotožnila s napadnutým rozhodnutím vychádzajúcim z tvrdení navrhovateľky, ktoré považovala za nepravdivé. Podľa vlastných tvrdení už dlhší čas alkohol a ani iné návykové látky neužíva a dôkladne sa stará nielen o maloletého O., ale aj o ďalšie dve svoje maloleté deti. S maloletým má vybudovaný silný citový vzťah, neustále sa mu venuje a pomáha mu aj s prípravou do školy, čoho výsledkom sú aj jeho výborné študijné výsledky. Tvrdenia navrhovateľky o zanedbanej starostlivosti o maloletého, jeho zlej dentálnej hygiene či o navrhovateľkou popísanej „vyhrotenej situácii“ počas decembra 2022 a dňa 15.01.2023, matka namietala ako nepravdivé, s cieľom navrhovateľky pošpiňať jej meno a získať maloletého do svojej osobnej starostlivosti. O žiadnom z tvrdení navrhovateľky neexistuje žiaden dôkaz a matke uložené výchovné opatrenie bolo rozhodnutím úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 03.12.2019 zrušené, keďže splnilo svoj účel. K incidentu zo dňa 15.01.2023 uviedla, že skutkový popis navrhovateľky nie je pravdivý, a táto si zle vyhodnotila vzniknutú situáciu. Zámok na dverách bola nútená „vypáčiť“, keďže sa vymkla z bytu a navrhovateľka následne zámok vymenila a odmietla jej poskytnúť nové kľúče, pričom sa jedná o byt vo vlastníctve jej brata, s ktorým bola na jeho užívaní dohodnutá. Keďže jej navrhovateľka v užívaní bytu bez akéhokoľvek dôvodu bránila, bola nútená promptne zámok na dverách vymeniť, aby aj so svojimi deťmi nezostala „na ulici“, práve pre konanie navrhovateľky. Ďalej matka namietala, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia bližšie neuviedol, z akého dôvodu považuje dočasné zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky za správne a bezpečné. Navrhovateľka s odvolateľkou bývali v čase po narodení maloletého O. v spoločnej domácnosti, nejednalo sa však o harmonické spolunažívanie, a preto z tejto domácnosti aj s maloletým odišla. Celkovo matka nehodnotila vzťah s navrhovateľkou ako dobrý, ale skôr ako „dlhodobý naštartený“. K tvrdeniam navrhovateľky o zanedbanej dentálnej hygiene maloletého matka uviedla, že v období, keď bývala v U. G., s maloletým pravidelne navštevovala stomatológa. Navrhovateľka jej v minulosti bránila v styku so svojim otcom a existuje tu obava o realizáciu styku s maloletým, ktorému môže navrhovateľka brániť. Nariadením neodkladného opatrenia v znení napadnutého uznesenia súd prvej inštancie neprímerane zasiahol do jej rodičovských práv a povinností, pričom de facto úplne obmedzil styk maloletého s ňou ako jeho biologickou matkou. Napadnuté rozhodnutie zároveň nereflektuje najlepší záujem maloletého O.. Ako prílohy podaného odvolania matka predložila nájomnú zmluvu k bytu uzatvorenú medzi ňou a jej bratom dňa 31.05.2022 a úradný záznam Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín zo dňa 23.01.2023.

11. Iné podania účastníkov konania v tomto odvolacom konaní odvolaciemu súdu predložené neboli.

12. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že odvolanie matky proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), t. j. účastníčkou, v neprospech ktorej bolo napadnutým uznesením rozhodnuté, včas (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom [§ 355 ods. 1 a § 357 písm. d) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP] bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení s ust. § 378 ods. 1 a ust. § 329 ods. 1 CSP, preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP vo výrokoch I. a II. potvrdil. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku III. podľa ust. § 369 ods. 1 písm. d) CSP zrušil.

13. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie pokiaľ ide o napadnuté uznesenie vo výrokoch I. a II. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 234 ods. 2 CSP a ust. § 2 ods. 1 CMP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II. je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia vo výrokoch I. a II. (§ 387 ods. 2 CSP).

14. Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

15. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky matky uvedené v jej opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

16. Vo všeobecnosti považuje odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, za potrebné zdôrazniť, že účelom neodkladného opatrenia je rýchla, i keď len dočasná úprava právnych pomerov účastníkov, pričom navrhovateľ musí vo svojom návrhu osvedčiť potrebnosť dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi. Nariadenie neodkladného opatrenia teda predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť nároku a aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe neodkladnej úpravy. Nariadenie neodkladného opatrenia je podľa zákonných predpokladov prípustné a opodstatnené len vtedy, ak je táto úprava bezodkladne potrebná, naliehavá (§ 325 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP). Takto rozhodnúť je možné vtedy, ak je potrebný okamžitý zásah súdu a tento dôvod musí existovať v čase, keď sa o nariadení neodkladného opatrenia rozhoduje. Pre rozhodovanie súdu z právneho a skutkového hľadiska je rozhodujúci stav, ktorý je v čase rozhodovania súdu o neodkladnom opatrení (§ 329 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP).

17. Rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení nepredstavuje spravidla rozhodnutie vo veci samej, ale jedná sa o rozhodnutie súdu v určitom štádiu konania vo veci samej. Dokazovanie v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvýš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

18. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že navrhovateľka (stará matka maloletého) sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhala zverenia maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu, že matka v dôsledku požívania alkoholu a iných návykových látok nie je schopná zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletého.

19. Z obsahu správy kolízneho opatrovníka zo dňa 20.01.2023 vyplýva, že rodina maloletého bola už v minulosti pravidelne monitorovaná z dôvodu podozrenia na zanedbávanie starostlivosti o maloletého. V rodine bola vyhodnotená najskôr nízka miera ohrozenia, následne (aj aktuálne) prehodnotená ako stredná miera ohrozenia.

20. Z obsahu úradného záznamu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín zo dňa 23.01.2023, predloženého matkou maloletého spolu s odvolaním, vyplýva, že dňa 23.01.2023 prebehlo na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín pracovné stretnutie za prítomnosti navrhovateľky, matky maloletého a sociálnych pracovníčok Mestského úradu Dolný Kubín a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín. Matka maloletého nepriamo priznala svoje problémy s alkoholom a inými návykovými látkami, keď uviedla, že má po prvý raz navštíviť psychiatrickú ambulanciu v Dolnom Kubíne dňa 02.02.2023, chce sa liečiť ambulantne, pobytovo sa liečiť nepotrebuje. Uvedené vyplýva aj z toho, že matka nevzniesla akékoľvek námietky voči tvrdeniam sociálnych pracovníčok, ktoré jej odporučili nástup na ústavnú liečbu drogových závislostí.

21. Problémom matky s požívaním návykových látok nasvedčuje aj správa Okresného riaditeľstva PZ v Liptovskom Mikuláši, odbor poriadkovej polície, obvodného oddelenia PZ Liptovský Mikuláš zo dňa 10.01.2023 ČVS: ORP-446/LM-LM-2022 (zabezpečená prostredníctvom Okresného súdu Liptovský Mikuláš spis. zn. 8P/10/2023), v zmysle ktorej mala viesť matka maloletého dňa 19.08.2022 osobné motorové vozidlo s tým, že javila známky požitia omamných a psychotropných látok. Bola u nej vykonaná dychová skúška na zistenie prítomnosti alkoholu s výsledkom 0,13 mg/l a súčasne bola vyzvaná, aby sa podrobila lekárskemu vyšetreniu na odber krvi alebo iného biologického materiálu na zistenie prítomnosti omamných alebo psychotropných látok, čo opakovane odmietla. Taktiež bolo dňa 19.08.2022 u matky maloletého zistené, že pre vlastnú potrebu prechovávala omamnú a psychotropnú látku s obsahom metamfetamínu v množstve min. 20 mg s prímiesou dimetylsulfónu o celkovej hmotnosti 0,112 g, pričom podľa znaleckého posudku č. ČES: PPZ-KEU-SL-EXP-2022/2653 vypracovaného Kriminalistickým a expertíznym ústavom PZ Bratislava, odbor kriminalistika, pracovisko prírodovedného skúmania a forenzej identifikácie Slovenská Ľupča sa toto považuje za minimálne dve bežné jednotlivé dávky drogy, spôsobilé po aplikácii ovplyvniť psychiku užívateľa. Na podklade uvedených zistení bolo matke vznesené obvinenie zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa ust. § 289 ods. 1 a 2 Trestného zákona a prečinu nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa ust. § 171 ods. 3 Trestného zákona, pričom dňa 23.11.2022 bolo ukončené skrátené vyšetrovanie s návrhom na podanie obžaloby.

22. Zo zaslaných listín Okresným súdom Dolný Kubín súčasne vyplýva, že navrhovateľka dňa 01.02.2023 podala na Okresnom súde Dolný Kubín návrh vo veci samej, ktorým sa domáha zverenia maloletého do svojej náhradnej osobnej starostlivosti a úpravy styku matky s maloletým vždy za osobnej prítomnosti navrhovateľky do času, kým matka neabsolvuje ústavnú protialkoholickú liečbu. Konanie o tomto návrhu sa vedie na Okresnom súde Dolný Kubín pod spis. zn. 8P/10/2023. Dňa 07.03.2023 sa uskutočnilo v označenej veci pojednávanie, v neprítomnosti matky, ktorá svoju neprítomnosť ospravedlnila dňa 06.03.2023 tým, že je od 21.02.2023 zamestnaná v Rakúsku na sezónne práce, nemôže tak z tohto dôvodu z Rakúska odísť a na Slovensko sa vráti až dňa 12.04.2023. Na pojednávaní sa poverená zamestnankyňa kolízneho opatrovníka medzi iným vyjadrila, že kolízny opatrovník si telefonicky overoval u psychiatricky MUDr. W., či matka nastúpila na ambulantnú liečbu, pričom táto uviedla, že matka sa k nej dostavila len raz a vo dverách jej oznámila, že odchádza a nebude chodiť na ambulantnú liečbu. Po pracovnom stretnutí dňa 23.01.2023 vykonal kolízny opatrovník aj ďalšie pokusy o neohlásenú návštevu v domácnosti matky, avšak s matkou sa mu nepodarilo skontaktovať a nikto byt neotváral. Matka sa súčasne sama nepokúsila kontaktovať Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín.

23. Odvolací súd vychádzal v ďalšom z toho, že odo dňa 15.01.2023 je maloletý v starostlivosti navrhovateľky.

24. Na podklade vyššie uvedených zistení vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné námietky matky maloletého, že nie sú pravdivé závery súdu prvej inštancie o jej problémoch spočívajúcich v neusporiadanom živote vyvolanom požívaním alkoholu a iných omamných látok, ktoré majú dlhodobý charakter. Odvolací súd mal práve na podklade vyššie uvedeného osvedčený rovnaký skutkový stav, z akého pri svojom rozhodnutí vychádzal súd prvej inštancie. Za takéhoto stavu existuje vážna obava, že matka maloletého nie je toho času spôsobilá poskytovať maloletému (tento je aktuálne vo veku 7 rokov) riadnu starostlivosť a jeho výchova a starostlivosť o neho je zo strany jeho matky vážne ohrozená. Maloletý sa nachádza od 15.01.2023 u navrhovateľky (jeho starej matky), pričom nevyšlo najavo, že by navrhovateľka nebola spôsobilá poskytovať maloletému riadnu osobnú starostlivosť, resp. že by nemala na toto vhodné podmienky. Opak vyplýva zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 20.01.2023. V danom prípade mal tak aj odvolací súd za osvedčené predpoklady nariadenia neodkladného opatrenia podľa ust. § 325 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, a to že je potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov a zveriť dočasne maloletého do starostlivosti navrhovateľky.

25. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacou námietkou matky maloletého, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie absentujú skutočnosti, na základe ktorých súd prvej inštancie dospel k záveru o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie dostatočne uviedol dôvody osvedčenia potreby dočasne zveriť maloletého do osobnej starostlivosti navrhovateľky. Tieto dôvody uviedol v odseku č. 11 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie dôvody pre nariadenie neodkladného opatrenia vzhliadol v osvedčení skutočnosti, že matka maloletého vedie neusporiadaný život vyvolaný požívaním alkoholu a iných návykových látok, pričom tieto problémy sú dlhodobého charakteru a je zrejmé, že správanie matky tak ohrozuje priaznivý vývin maloletého.

26. Pokiaľ matka maloletého v podanom odvolaní udávala rôzne skutkové tvrdenia o konaní jej matky (navrhovateľky) spočívajúce v tom, že navrhovateľka mala vymeniť zámok na byte v užívaní matky maloletého, tejto tak neoprávnené znemožniť jeho užívanie a zbaviť ju aj maloletého reálnej možnosti bývania, ako aj v zamedzovaní styku matky maloletého s jej biologickým otcom, tieto svoje skutkové tvrdenia matka žiadnym spôsobom neosvedčila. Rovnako matka maloletého neosvedčila ani tvrdenie, že navrhovateľka má v úmysle jej ublížiť a pošpiniť jej meno v úmysle dosiahnuť zverenie maloletého do svojej náhradnej osobnej starostlivosti.

27. Za nedôvodnú považoval odvolací súd i námietku matky maloletého ohľadom obmedzenia jej styku s maloletým. Napadnutým rozhodnutím súd prvej inštancie neupravil styk maloletého s matkou, teda ho ani nezakázal, a tak nebolo nijak zasiahnuté do jej rodičovských práv a povinností ohľadom možnosti jej stretávania sa s maloletým. Navrhovateľka v podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia naopak deklarovala svoju snahu byť pre svoju dcéru (matku maloletého) oporou a pomáhať jej. Rovnako aj v návrhu vo veci samej deklarovala umožniť matke s maloletým styk za svojej osobnej prítomnosti. V prípade, ak matke maloletého bude navrhovateľkou bránené v stretávaní sa s maloletým, má možnosť obrátiť sa na súd podaním návrhu na úpravu styku s maloletým.

28. Súd prvej inštancie taktiež správne výrokom II. uložil navrhovateľke podať na Okresný súd Dolný Kubín návrh, ktorým sa vo veci samej bude domáhať zverenia maloletého do jej náhradnej osobnej starostlivosti, pričom na základe širšie vykonaného dokazovania rozhodne. Len na doplnenie, odvolací súd udáva, že v tomto prípade môže súd aj bez návrhu začať konanie vo veci samej (§360 CMP).

29. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II., konštatujúce neopodstatnenosť odvolania matky, podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP ako vecne správne potvrdil.

30. Odvolací súd preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie i vo výroku III., ktorým rozhodol o trovách konania na súde prvej inštancie, pričom dospel k záveru, že tento bol vydaný predčasne. Navrhovateľke bola výrokom II. napadnutého uznesenia uložená povinnosť v lehote do 30 dní od doručenia uznesenia podať návrh vo veci samej. Ako už bolo vyššie uvedené, navrhovateľka takýto návrh aj v určenej lehote podala (konanie o zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky je aktuálne vedené na Okresnom súde Dolný Kubín pod spis. zn. 8P/10/2023). Z vedeného vyplýva, že v danom prípade napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Aktuálne konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je len štádiom konania vo veci samej, pričom o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, ako aj odvolacieho konania (o neodkladnom opatrení) bude potrebné v zmysle ust. § 58 CMP rozhodnúť až v konečnom rozhodnutí vo veci samej vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod spis. zn. 8P/10/2023. Je teda zrejmé, že v tomto štádiu konania (o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia) neexistovali dôvody na rozhodnutie súdu o trovách konania, preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania (výrok III.) v zmysle § 389 ods. 1 písm. d) CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zrušil.

31. Z rovnakých dôvodov odvolací súd ani nerozhodoval o náhrade trov tohto odvolacieho konania, keďže o trovách konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania, rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie vo veci samej vedenej pod spis. zn. 8P/10/2023 (§ 58 CMP).

32. Záverom si odvolací súd dovoľí apelovať na matku maloletého, aby svoje zjavné problémy s požívaním alkoholických, psychotropných a omamných látok bezodkladne a efektívne riešila. Ako vhodný prostriedok by mala matka zväžiť možnosť odporúčanej ústavnej liečby. Len takýto pozitívny prístup matky maloletého k jej problémom je súladný so záujmom maloletého a môže viesť k jeho prípadnému opätovnému zvereniu do jej osobnej starostlivosti. Riadne poskytovaná osobná starostlivosť rodiča o maloleté dieťa totižto vytvára prirodzene najvhodnejšie prostredie pre jeho výchovu.

33. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) [§ 421 ods. 2 CSP].

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) [§ 422 ods. 1 CSP].

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) [§ 428 CSP]. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.